

Specificaties examenprogramma Aardrijkskunde vmbo

Migratie en de multiculturele samenleving BB

Explicitering bij de eindtermen

De kandidaat kan

Onderdeel 1

de maatschappelijke en ruimtelijke segregatie in Nederlandse grote steden beschrijven, verklaren en beoordelen.

In dat verband kan hij/zij

*verschillende groepen migranten noemen en hun herkomstgebieden lokaliseren

- allochtonen
- autochtonen
- migratie
- migrant
- immigratie
- emigratie
- gastarbeiders(buitenlandse werknemers)
- arbeidsmigratie
- herkomstland
- binnenlandse migratie
- buitenlandse migratie
- politieke vluchtelingen
- economische vluchtelingen
- asielzoekers
- asielaanvraag
- illegalen
- gezinshereniging
- gezinsvorming
- natuurlijke (bevolkings-) groei
- vestigingsoverschot/immigratie-overschot
- vertrekoverschot/emigratie-overschot
- geboortecijfer
- sterftecijfer
- vergrijzing

*spreidingspatronen van migranten- en andere bevolkingsgroepen in grote steden beschrijven

- oude woonwijken
- achterstandswijk/buurt

*de ruimtelijke geleding van grote steden in wijken op basis van sociaal-economische status beschrijven

- stadsvernieuwing
- voorzieningen

*het verband tussen de ruimtelijke spreiding van migranten- en andere bevolkingsgroepen en de sociaal-economische status van wijken in grote steden beschrijven en verklaren

- discriminatie

Onderdeel 2

de ruimtelijke effecten van verschillen in beschikbaarheid en toegankelijkheid van de woningmarkt en het onderwijs voor bevolkingsgroepen in Nederlandse grote steden beschrijven, verklaren

In dat verband kan hij/zij

*de verschillen in beschikbaarheid en toegankelijkheid van woningen en onderwijsvoorzieningen voor migranten- en andere bevolkingsgroepen beschrijven en verklaren

witte school
zwarte school

*de invloed van de verdeling van woningen en onderwijsvoorzieningen over migranten- en andere bevolkingsgroepen op het ruimtelijk gedrag en de ruimtelijke spreiding van deze bevolkingsgroepen beschrijven

integratie
segregatie
etnische minderheden
verpaupering
inburgering

Topografie

- *Randstad
- *Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht
- *Marokko, Turkije
- *Suriname
- *Nederlandse Antillen
- *Indonesië

Specificaties examenprogramma Aardrijkskunde vmbo**Migratie en de multiculturele samenleving
KB en GL/TL**

Explicitering bij de eindtermen

De kandidaat kan

Onderdeel 1

de maatschappelijke en ruimtelijke segregatie in Nederlandse grote steden beschrijven, verklaren en beoordelen.

In dat verband kan hij/zij

*verschillende groepen migranten noemen en hun herkomstgebieden lokaliseren

- allochtonen
- autochtonen
- migratie
- migrant
- immigratie
- emigratie
- remigratie
- gastarbeiders (buitenlandse werknemers)
- arbeidsmigratie
- herkomstland
- binnenlandse migratie
- buitenlandse migratie
- politieke vluchtelingen
- economische vluchtelingen
- asielzoekers
- asielaanvraag
- illegalen
- gezinshereniging
- gezinsvorming
- natuurlijke (bevolking-) groei
- geboortecijfer
- sterftecijfer
- vergrijzing
- multiculturele samenleving
- positief migratiesaldo/vestigingsoverschot/immigratie-overschot
- negatief migratiesaldo/vertrekoverschot/emigratie-overschot
- vlucht economisch sterkeren

*spreidingspatronen van migranten- en andere bevolkingsgroepen in grote steden beschrijven

- oude woonwijken
- achterstandswijk/buurt

*de ruimtelijke geleding van grote steden in wijken op basis van sociaal-economische status beschrijven

- stadsvernieuwing
- voorzieningen

*het verband tussen de ruimtelijke spreiding van migranten- en andere bevolkingsgroepen en de sociaal-economische status van wijken in grote steden beschrijven en verklaren

- discriminatie

*ten aanzien van de ruimtelijke spreiding van migranten en andere bevolkingsgroepen in grote steden een beargumenteerd standpunt verwoorden
Daarbij betreft hij/zij processen van maatschappelijke en ruimtelijke segregatie en integratie
integratie
segregatie

Onderdeel 2

de ruimtelijke effecten van verschillen in beschikbaarheid en toegankelijkheid van de woningmarkt en het onderwijs voor bevolkingsgroepen in Nederlandse grote steden beschrijven, verklaren en beoordelen
In dat verband kan hij/zij

*de verschillen in beschikbaarheid en toegankelijkheid van woningen en onderwijsvoorzieningen voor migranten- en andere bevolkingsgroepen beschrijven en verklaren
witte scholen
zwarte scholen

*de invloed van de verdeling van woningen en onderwijsvoorzieningen over migranten- en andere bevolkingsgroepen op het ruimtelijk gedrag en de ruimtelijke spreiding van deze bevolkingsgroepen beschrijven en daarover een beargumenteerd standpunt verwoorden
verzorgingsgebied
drempelwaarde
woningmarkt
verpaupering
etnische minderheden
inburgering

*de bijdrage van gegeven maatregelen gericht op het verminderen van maatschappelijke en ruimtelijke segregatie beoordelen
inburgeringcursus

Onderdeel 3

de verschillen in beschikbaarheid en toegankelijkheid van de woningmarkt en het onderwijs voor migranten- en andere bevolkingsgroepen en de effecten hiervan op de maatschappelijke en ruimtelijke segregatie in Nederlandse grote steden vergelijken met grote steden in een andere regio.
In dat verband kan hij/zij

*overeenkomsten en verschillen tussen grote steden in Nederland en grote steden in een andere regio voor wat betreft maatschappelijke en ruimtelijke segregatie beschrijven

*factoren die een verklaring geven voor de verschillen tussen grote steden in Nederland en grote steden in een andere regio met betrekking tot maatschappelijke en ruimtelijke segregatie, noemen

Daarbij betreft hij/zij
grote steden in Noord-Amerika
getto
grote steden in andere Europese landen

*een middelgrote tot grote stad in de eigen omgeving, die niet bij eindterm 1 of 2 is behandeld, ingeval van schoolexamen

Eindtermen verrijkingdeel

De kandidaat kan

het migratieproces van vluchtelingen naar Nederland vanaf de jaren '70 beschrijven en verklaren en het toelatings- en spreidingsbeleid van Nederland beschrijven en beoordelen. In dat verband kan hij/zij

*verschillende groepen vluchtelingen noemen en hun herkomstgebieden lokaliseren

AMA (alleenstaande minderjarige asielzoeker)
asielprocedure

*vluchtelingenstromen verklaren met behulp van push- en pullfactoren

pushfactoren/afstotingsfactoren
pullfactoren/aantrekkingsfactoren

*het toelatingsbeleid en de gevolgen hiervan voor de wijze waarop vluchtelingen naar Nederland komen, beschrijven en beoordelen

asielrecht
verblijfsvergunning
A-status
verdrag van Schengen/Schengenlanden

*het spreidingsbeleid en de gevolgen hiervan voor de ruimtelijke spreiding van vluchtelingen in Nederland beschrijven en beoordelen

AZC
IND

Topografie

*Randstad

* Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht

*de Europese landen rond de Middellandse Zee

* Turkije, Marokko

*Suriname

*Nederlandse Antillen

*Indonesië

*San Francisco, Los Angeles, New York, Miami, Rio Grande

Specificaties examenprogramma Aardrijkskunde vmbo**Transport en infrastructuur
BB**

Explicitering bij de eindtermen

Onderdeel 1

De kandidaat kan de ontwikkeling in het Nederlandse goederenvervoer beschrijven en verklaren en maatregelen ter bestrijding van knelpunten beschrijven.

In dat verband kan hij/zij

*belangrijke vervoersassen en –knooppunten inventariseren en lokaliseren

- vervoer/transport
- verkeer
- verkeersknooppunt
- mainport
- Nederland distributieland/distributiefunctie
- Betuwelijn
- HogeSnelheidsLijn (HSL)

*een verband leggen tussen het toegenomen goederenvervoer en bevolkingsgeografische, technologische en economische ontwikkelingen

- achterland
- overslag
- bevolkingsgroei
- Europese Unie

*voorbeelden van knelpunten in het goederenvervoer noemen

- fileprobleem/files/spitsverkeer

Onderdeel 2

De rol van Nederland als distributieland en de betekenis van de mainports Rotterdam en Schiphol in West-Europa beschrijven, verklaren.

In dat verband kan hij/zij

*belangrijke vervoersassen en mainports in West-Europa inventariseren en lokaliseren

- hoofdverbindingen
- internationaal vervoer

*functies en het functioneren van de Nederlandse mainports beschrijven en verklaren

Daarbij betreft hij/zij de begrippen

- knooppunt
- bereikbaarheid
- infrastructuur
- zeeschip
- stukgoederen
- massagoederen
- containers
- containeroverslag
- distripark
- doorvoer van goederen
- grondstoffen

eindproducten
voorbeelden van milieuproblemen

*de ontwikkeling van de Nederlandse mainports in relatie tot de ligging van ons land en de rol van Nederland als distributieland beschrijven en verklaren

invoer/import
uitvoer/export
ligging aan zee

Topografie

De 12 provincies van Nederland

Betuwelijn

HogeSnelheidsLijn(HSL)

Amsterdam

Schiphol

Rotterdam

Maasvlakte

Utrecht

Randstad

Rijn

Maas

Waal

België: Antwerpen, Brussel

Duitsland: Hamburg, Bremen, Ruhrgebied, Frankfurt

Frankrijk: Le Havre, Parijs

Groot-Brittannië: Londen

Specificaties examenprogramma Aardrijkskunde vmbo

Transport en infrastructuur

KB en GL/TL

Explicitering bij de eindtermen:

Onderdeel 1

De kandidaat kan de ontwikkeling in het Nederlandse goederenvervoer beschrijven en verklaren en maatregelen ter bestrijding van knelpunten beschrijven en beoordelen. In dat verband kan hij/zij

*belangrijke vervoersassen en –knooppunten inventariseren en lokaliseren

- vervoer/transport
- verkeer
- verkeersaders
- verkeersknooppunt
- mobiliteit
- mainport
- Nederland distributieland/distributiefunctie
- logistiek
- Betuwelijn
- HogeSnelheidsLijn(HSL)
- IJzeren Rijn

*een verband leggen tussen het toegenomen goederenvervoer en bevolkingsgeografische, technologische en economische ontwikkelingen

- achterland
- overslag
- overslaghaven
- bevolkingsgroei/bevolkingsdichtheid
- Europese Unie

*voorbeelden van knelpunten in het goederenvervoer noemen

- capaciteit verkeerswegen
- verkeersintensiteit
- fileprobleem/files/spitsverkeer
- kijkfiles
- wegwerkzaamheden

*maatregelen voor de aanpak van knelpunten in het goederenvervoer noemen en beoordelen. Daarbij betreft hij/zij criteria ten aanzien van het milieu, de ruimtelijke ordening, de verkeersveiligheid en de economie.

- carpoolen
- tolheffing
- spitsstroken
- rekeningrijden
- toeritdosering
- Park&Ride (P&R)
- thuiswerken

Onderdeel 2

De rol van Nederland als distributieland en de betekenis van de mainports Rotterdam en Schiphol in West-Europa beschrijven, verklaren en beoordelen.

In dat verband kan hij/zij:

*belangrijke vervoersassen en mainports in West-Europa inventariseren en lokaliseren
hoofdverbindingen
internationaal vervoer
internationalisering
intercontinentaal vervoer
multi/intermodaal vervoer

*functies en het functioneren van de Nederlandse mainports beschrijven en verklaren.
Daarbij betreft hij/zij de begrippen

locatievoordelen
knooppunt
bereikbaarheid
infrastructuur
binnenvaart
duwvaart
zeeschip
stukgoederen
massagoederen
containers
containeroverslag
doorvoer van goederen
transfer van passagiers
distripark
grondstoffen
petrochemie
halfabrikaten
eindproducten
terminal

*de ontwikkeling van de Nederlandse mainports in relatie tot de ligging van ons land en de rol van Nederland als distributieland verklaren en beschrijven

invoer/import
uitvoer/export
ligging aan zee
voorbeelden van milieuproblemen

*de groei en ruimtelijke ontwikkeling van de mainports beschrijven. Daarbij maakt hij/zij een afweging tussen voor- en nadelen op het gebied van economie, milieu en mobiliteit/bereikbaarheid

directe/indirecte werkgelegenheid
Bruto Nationaal Product (BNP)/- per inwoner

Onderdeel 3

De betekenis van de Nederlandse mainports met die van andere Europese mainports vergelijken.

In dat verband kan hij/zij

*de overeenkomsten en verschillen tussen Nederlandse mainports en andere Europese mainports met betrekking tot de functie en positie van deze mainports beschrijven en verklaren

schaalvergroting
goederenstromen

*de ontwikkeling van knooppunten tot mainports relateren aan hun ligging en een vergelijking maken tussen Nederlandse en andere Europese mainports

Euregio
continentaal

*de voor- en nadelen van de groei en ruimtelijke ontwikkelingen van Nederlandse en andere Europese mainports vergelijken.

Daarbij betreft hij/zij een vergelijking tussen:

*luchthavenmainports, bijvoorbeeld Schiphol en Frankfurt

*zeehavenmainports, bijvoorbeeld Rotterdam en Le Havre

Verrijkingsdeel

De kandidaat kan de betekenis van de verkeersinfrastructuur in een (deelgebied in een) ontwikkelingsland beschrijven en beoordelen.

In dat verband kan hij/zij

*de ontwikkeling van de verkeersinfrastructuur in een (deel van een) ontwikkelingsland beschrijven en verklaren

*de bijdrage van de verkeersinfrastructuur aan de regionale ontwikkeling van (deel)gebieden in een ontwikkelingsland beschrijven

*de effecten van gegeven maatregelen ter verbetering van de infrastructuur voor (deel)gebieden van een ontwikkelingsland beschrijven en beoordelen. Daarbij betreft hij/zij aspecten van welvaart en welzijn

absolute afstand
relatieve afstand
centrum
periferie
kolonie
derde wereld land/ontwikkelingsland
multinational
grondstoffenleverancier

Topografie

De 12 provincies van Nederland

Betuwelijn

IJzeren Rijn

HogeSnelheidsLijn (HSL)

Amsterdam

Schiphol

Maastricht

Rotterdam

Maasvlakte

Utrecht

Randstad

Rijn

Maas

Waal

IJssel

Westerschelde

Donau

Main-Donaukanaal

Zwarte Zee

België: Antwerpen, Brussel

Duitsland: Bremen, Hamburg, Ruhrgebied,
Frankfurt

Frankrijk: Le Havre, Parijs

Groot-Brittannië: Londen